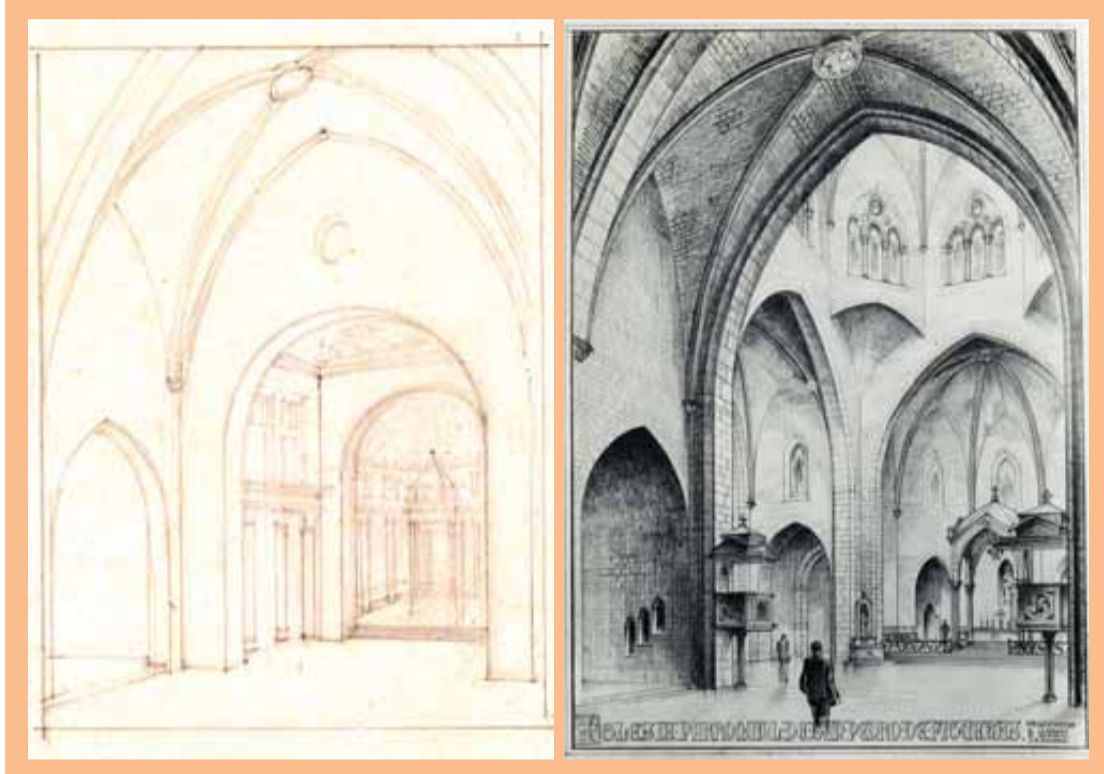

El temple de Sant Pere que va imaginar Pelayo Martínez

► Una mostra del Col·legi d'Arquitectes traurà a llum documentació inèdita

FONS PELAYO MARTÍNEZ PARICIO. ARXIU HISTÒRIC COAC/ARXIU PARROQUIAL SANT PERE

A l'esquerra, el projecte de Sant Pere imaginat per Pelayo Martínez, i, a la dreta, el projecte oficial.

Cristina Vilà Bartis

FIGUERES

■ Figueres, 1939. Ciutat devastada amb alguns dels seus símbols vitals enrunats, i una ciutadania enfonsada i cansada per la guerra. Enmig d'això, un arquitecte figuerenc, Pelayo Martínez Paricio (1898-1978) ja somia en una ciutat nova amb una visió de futur. Ho fa dibuixant sobre plànols com hauria de ser la nova església de Sant Pere, ferida cruelment per les bombes. Ell imagina un gran temple, «una gran catedral», però, en un altre emplaçament, ocupant l'immens solar on hi havia l'antic hospital, ara la Font Llumínosa i la plaça Catalunya. El seu projecte faraònic caurà guanyant-li la partida la difícil realitat del moment materialitzada en la proposta del trident d'arquitectes barcelonins Amadeo Llopart, Enric Mora i Josep Maria de Segarra.

El també arquitecte figuerenc Joan Falgueras explica, fascinat, tota aquesta història. Durant el confinament ha interpretat aquest material inèdit que pertany al Fons Pelayo Martínez, custodiat per l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i que, aquest setembre, es podrà veure en una exposició a la delegació de Figueres, dins els actes del mil·lenari del temple. Diferents hipòtesis han anat sorgint durant la investigació i l'han conduït, a través de la documentació, a finals del 1939 i principis del 1940 quan es planteja la necessitat de construir un gran temple, una

gran catedral de l'Empordà a la finca de l'Hospital. «Pelayo crea un projecte amb un temple de doble planta, des del carrer Nou fins a la plaça del Gra», explica Falgueras. L'arquitecte el dibuixa «amb detalls, amb un campanar de seixanta metres, una cosa brutal». Que Pelayo pensava que era possible, ho reafirma el fet que viatgés amb l'aleshores amic i alcalde de Figueres, José Jou, al Departament de Regiones Devastadas de Madrid per aconseguir el finançament. El resultat: Franco fa públic, en el Consell de Ministres, que «adopta» Figueres.

Opció ambiciosa i moderna

Mentre pren forma aquesta idea, també es parla de la reconstrucció de l'antic temple malmès. Pelayo farà un primer projecte «molt humil, però coherent» per encàrrec de l'alcalde, l'estiu de 1939, on planteja afegir a les crugies de les creuries gòtiques no demolides un absis semicircular, és a dir, «tancar l'església» allà on es preserva allò original i fundacional. Falgueras titlla l'opció «d'ambiciosa, moderna i conservadora alhora», però que casa bé amb la seva proposta complementària de fer la catedral a la ciutat nova.

Malgrat aquesta eufòria inicial, segurament algú «comença a fer números» i els ressitua a la realitat. Finalment, es descarta la gran catedral i es presenta el projecte de reconstrucció de Sant Pere signat per Llopart-Mora-Segarra, el setembre de 1941. Pelayo, alhora, seguirà dient la seva, ja que ell proposa correccions al projecte.

Mai, però, apareixerà com a cotitular, tot i ser en aquells anys director de l'oficina comarcal de Regiones Devastadas, encarregada dels projectes de reconstrucció, i liderar la construcció del Poble Nou de Llers i les casetes per pescadors del Port de la Selva. «La raó encara no l'hem pogut esbrinar, potser es necessiti investigar correspondència entre el rector de la parròquia, mossèn Xuclà, i el bisbe Cartaïà», diu Falgueras.

Les correccions no eren banals, ja que plantejaven un temple diferent del que tenim. «Aprofitant les primeres cruïlles de la nau gòtica conservada, ell la completava com es va fer amb el creuer, l'absis, la capçalera i la capella dels Dolors i la sagristia, però ho contemplava amb una arquitectura més alegre i lluminosa, més relacionada amb l'arquitectura que ell havia practicat a l'època del Noucentisme», avança Falgueras.

Dotar de rellevància urbana

Quelcom que realça Falgueras del projecte és la creació de la plaça de l'Església de Sant Pere, en aquells anys ocupada per cases que l'Ajuntament va comprar i enderrocar. Aquesta obertura es converteix «en una creació de nova planta de la postguerra», una icona de modernitat vista en perspectiva, potser no en aquell moment, perquè aleshores esdevingué un espai d'homenatge als caiguts. Va ser, doncs, una solució, potser no buscada per les autoritats, que va donar la rellevància urbana al temple que un dia va somiar i ambicionar Pelayo Martínez.

ALTRES PROPOSTES

EMPORDÀ

JOAN MANUEL SOLDEVILLA

► **Divendres 17, a les 19.30 hores.** La bibliotecària Ovídia Barneo serà l'encarregada de presentar, divendres, el darrer llibre del catedràtic Joan Manuel Soldevilla, *Del Quijote a Tintín*. El volum, editat per Cal·lígraf, traça connexions entre els dos personatges. **L'acte està limitat a 50 persones i es fa a la Sala Erato (antic Quixot's) de Figueres.**

MARIA MERCÈ ROCA

► **Divendres 17, a les 19.30 hores.** L'escriptora de Portbou, Maria Mercè Roca, és la convidada a obrir divendres un nou cicle del Punt de Lectura d'Agullana. Ho farà presentant el seu darrer llibre, *Al final t'agradaré*, que arriba després d'un llarg parèntesi literari. **L'acte es fa als jardins de la Societat i inclou un col·loqui amb l'autora.**

EMPORDÀ

EMPORDÀ

CORAL ESTEM D'ACORDS

► **Dissabte 18, a les 22 hores.** La plaça Catalunya de Sant Pere Pescador s'omplirà dissabte amb les veus de la coral jove Estem d'Acords, dirigida pel figuerenc Pere Puig Griesenberger. L'audició obre el 32è Festival de Música de Sant Pere, un clàssic de les nits d'estiu. **El concert començarà a les 10 del vespre.**

Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

P

NOU APARCAMENT D'EL FAR

380

PLACES

A 5 MINUTS DEL CENTRE

GRATUÏT

LES DUES PRIMERES
HORES I A LA NIT

1 EURO

LA RESTA DEL DIA